

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKUNA UYUM SÜRECİNİN İDARE HUKUKU ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Dr. Gül ÜSTÜN*

Giriş

Avrupa Konseyi organları, Avrupa Birliği ülkelerinin ve aday ülkelerinin hukuk düzenleri hakkında icrai ve tavsiye niteliğinde kararlar tesis etmektedir¹. Avrupa Birliğine giriş süreciyle Birliğin hukuku ve düzenlemeleri ülkemiz hukukunda dolayısıyla İdare Hukuku' muzda da etkili olmuştur. Nitekim bu süreçte, Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı hazırlanmış², Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programının Uygulanması Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı³, Yerel Yönetimler Özerlik Şartı tesis edilmiş⁴, Kamu Yönetimi Reformları yapılmıştır.

Söz konusu etkilenme ve uyum sürecinin İdare Hukuku' ndaki birçok konuda yansımaları mevcut olup, çalışmamız kapsamında bu konular ele alınacaktır. Bu nedenle, ilk olarak İdare Hukuku üzerinde etkili olan/olacak olan Avrupa Konseyi kararları kısaca ele alınacak olup, sonrasında genel olarak uyum sürecinin İdare Hukuku' ndaki özel kurumlar açısından etkilerine yer verilecektir.

* Marmara Üniversitesi İdare Hukuku Anabilim Dalı

¹ Avrupa Konseyi organlarından parlamenter meclis (danışma organı) ve bakanlar komitesi (karar organı) karar ve tavsiye kararı tesis etmektedirler. Avrupa Birliği Hukukunun üye devletler üzerindeki etkisi hakkında bkz. ÇOLAK Nusret İlker, **Avrupa Birliği Uyum Sürecinde İdari Reformlar İngiltere ve Türkiye**, Ankara,2005, s.220-227.

² Anılan program hakkında detaylı bilgi için bkz. www.khgm.gov.tr.

³ R.G. 31.12.2008, S.27097 (5. Mükerrer); R.G. 24.07.2003, S. 25178; R.G. 24.03.2001, S. 24352.

⁴ Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun, R.G. 21.05.1991, S. 20877, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Onaylanmasına Dair Karar, R.G. 03.10.1992, S. 21364.

1. İdare Hukuku Alanında Kabul Edilen Avrupa Konseyi Kararları⁵

İdare Hukuku' nu konu alan Avrupa Konseyi kararlardan ilki 28 Eylül 1977 tarihinde kabul edilen, İdari İşlemler Karşısında Bireylerin Korunması Hakkında (77) 31 sayılı Bakanlar Komitesi Kararıdır. Bu tavsiye kararı, idari işlemlerden hakları etkilenen kişilere “dinlenilme hakkı tanınması”, “işlemlerle ilgili bilgilere ulaşma hakkı tanınması”, “idari süreçte temsil ve ücretsiz hukuki yardım olanağı sağlanması”, “işlemlerin gerekçeli olması zorunluluğu” ve “işlemlerde, işleme karşı başvuru yolunun gösterilmesi” ilkelerini içermektedir.

11 Mart 1980 tarihinde kabul edilen İdari Takdir Yetkisinin Kullanılmasına İlişkin R(80) 2 sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararında ise, idarenin takdir yetkisinin nasıl kullanılacağı, kişilerin hakları, özgürlükleri veya menfaatleri üzerindeki olumsuz etkiler arasında uygun denge sağlayacağı gibi konular düzenlenmiştir. Yine tavsiye kararına göre, bir idari makam takdir yetkisini kullanırken, kişilerin haklarına, özgürlüklerine veya menfaatlerine zarar verecek şekilde bir genel idari ilkedden ayrılırsa, ilgili kararın gerekçesinden haberdar edilecektir. Takdir yetkisinin kullanıldığı işlem bir mahkeme veya bağımsız bir kurulun hukuki denetimine tabidir.

18 Eylül 1984 tarihli İdari Sorumluluğa İlişkin R(84) 15 sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararıyla da, kamu otoritelerinin düzenleyici işlemler dahil işlem ve eylemlerinden dolayı verdikleri zararların tazminat ödenerek ya da başka yollarla giderilmesi düzenlenmiştir. Buradaki kamu otoriteleri, eyalet, bölge, taşra örgütü, belediye, bağımsız idari otoriteler dahil her tür ve her düzeyde kamusal yetki kullanan oluşumlar ile resmi yetkiye dayanarak kamu hizmeti gören gerçek kişileri ifade etmektedir.

13 Eylül 1989 tarihinde kabul edilen İdari İşlerde Önleyici Yargısal Korumaya İlişkin R (89) 8 sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı ile idari işlemin iptali istemiyle dava açan kişilerin mahkemece nihai karar verilene kadar, işlemin uygulanmasını önlemek amacıyla başvurabileceği tedbirler düzenlenmiştir. Tavsiye kararında, işlemin açıkça hukuka aykırı olması ya da

⁵ Avrupa Konseyi kararlarının niteliği ve İdare Hukuku alanında kabul edilen kararları hakkında detaylı bilgi için bkz. KARAHANOGULLARI ERDEM Özden, “Avrupa Konseyi ve İdare Hukuku”, www.danistay.gov.tr.

işlemin yürütülmesi halinde telafisi güç veya imkansız zararın doğması koşullarının mahkemece değerlendirilerek karar verileceği de belirtilmiştir.

Bunlar dışında 13 Şubat 1991 tarihli İdari Yaptırımlara İlişkin R (91) 1 sayılı Tavsiye Kararı, 18 Ekim 1993 tarihli Kamu İşletmelerinin ve Etkinliklerinin Özelleştirilmesine İlişkin R (93) 7 sayılı Tavsiye Kararı, 13 Ekim 1994 tarihli Hakimlerin Bağımsızlığı, Verimliliği ve Rolüne İlişkin R (94) 12 sayılı Tavsiye Kararı, 5 Eylül 2001 tarihli İdari Otoriteler ve Özel Kişiler Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümünde Alternatiflere İlişkin R (2001) 9 sayılı Tavsiye Kararı (üye devletlerin yargı dışı denetim yollarını geliştirmeleri yönünde) da bulunmaktadır.

2. Avrupa Birliği Hukuku Uyum Sürecinin İdare Hukukunun Özel Kurumları Açısından Etkileri

2.1. Kamu Hizmeti

AB (Avrupa Birliği)' nin uyumlaşma ve tek bir ortak pazar sağlama amacıyla olması, kamu hizmeti teorisini değiştirmektedir. Örneğin, AB organları kamu hizmeti kavramı yerine "evrensel hizmet" kavramını⁶ kullanmakta, kamu hizmetlerinin niceliğini azaltmayı ve niteliğini belirli bir standarda getirmeyi hedeflemektedir⁷.

Kamu hizmetlerinin görülüş usullerinde de AB organları, devletin kamu hizmetlerini mutlaka gerekli olmadıkça bizzat işletmemesini, sadece regülatör (düzenleyici ve denetleyici) olmasını empoze etmeye çalışmaktadırlar. Devlet oyunun kurallarını koymalı ve kurallara uymayı sağlamalı, oyunun oynanmasını

⁶ İstisnasız herkese makul bir kalite ve fiyattan, sürekli ve düzenli olarak sunulmak zorunda olunan ve çağdaş bir insan için vazgeçilmesi mümkün olmayan minimum ortak ihtiyaçlar, evrensel hizmete konu temel hizmetler olarak kabul edilmektedir. Örneğin, posta ve iletişim enerji (gaz, elektrik), su ve taşımacılık (hava, kara, demiryolu) sektörleri. ULUSOY Ali, "Fransız ve Avrupa Birliği Kamu Hizmeti Anlayışlarının Türk Hukukuna Etkisi", <http://dergiler.ankara.edu.tr>.

⁷ Avrupa Birliği Hukuku bakımından Evrensel Hizmetin içerdiği haklar ve Türkiye Uygulaması hakkında bkz. ASLAN Özlem, "Evrensel Hizmet ve Türkiye Uygulaması", <http://www.debud.org>

ise işleticilere (operatör) bırakmalıdır⁸. Bu nedenledir ki, bağımsız idari otoriteler adı verilen kurumlar ortaya çıkmakta ve yaygınlaşmaktadır⁹.

Diğer yandan, kamu hizmetlerinin hukuksal rejiminde ekonomik yaklaşımın ön plana geçmesi savunulmaktadır. Bu kapsamda, bütün kamu hizmetleri için tek tip kurallar yerine, her sektör için sektörün özelliklerini dikkate alan ayrı ve kendine özgü kurallar geliştirmeyi hedefleyen bir yaklaşım benimsenmektedir. Bu durumun, "çok vitesli" bir kamu hizmeti hukukunu ortaya çıkarabileceği de ifade edilmektedir¹⁰.

Bu hususlar değerlendirildiğinde AB' nin kamu hizmeti kuramını, klasik kamu hizmeti kuramından da farklı yorumlamakta olduğu görülmektedir; klasik kamu hizmeti objektif bir anlayış benimsemekte iken, AB subjektif anlayışı benimsemiştir. Yani, ilk önceleri bazı faaliyetler nitelikleri gereği kamu hizmeti iken, günümüzde yöneticilerin belirledikleri bazı kamusal ihtiyaçların kamu hizmeti olarak yerine getirilmesi esası benimsenmiştir¹¹.

Ancak, bu gelişmenin sebebi sadece AB kuralları da değildir. Küreselleşme, büyük yatırımların kamusal harcamalarla gerçekleştirilememesi, bireysel özgürlüklerin kamu hizmetleri faaliyetleri ile sınırlanması gibi nedenler aslında AB kuralları olmasa da bugünkü duruma gelineceğini ifade edilmektedir. Nitekim, ülkemizde de sadece AB kurallarının benimsenmesi sonucunda değil, anılan nedenlerden ötürü de kamu hizmetlerinin özel kişiler eliyle gördürülmesi ilkesi benimsenmiş ve idare piyasayı düzenleyici, denetleyici ve yaptırım uygulayıcı konuma geçmiştir. Örneğin İdare, regülatör olarak Rekabet Kurumu, Sermaye Piyasası Kurumu, EPDK gibi kurumlar olarak piyasada var olurken, bu sektörde faaliyet gösterenler özel hukuk gerçek ve tüzel kişileri olmaktadır.

2.2. Kamu Alımları

Kamu alımları için önemli miktarda kamu kaynağı tahsis edilmesi, bu alanın kamu ve özel kesimlerin önemli ölçüde ilişki içinde bulunmasına neden olması; bu alımların, hem kamu görevlilerinin hem de özel kesimin kamu

⁸ ULUSOY, <http://dergiler.ankara.edu.tr>.

⁹ Ülkemizdeki bu tür kurumların kamu kurumlarından farklı olmadığı hakkında bkz. YILDIRIM Turan, *Türkiye' nin İdari Teşkilatı*, İstanbul, 2007, s.308,309.

¹⁰ ULUSOY, <http://dergiler.ankara.edu.tr>.

¹¹ ULUSOY, <http://dergiler.ankara.edu.tr>.

fonlarını kişisel çıkarlar için kullanmalarına yol açabilecektir. Bu nedenle, kamu alımları her şeyden önce rekabet ve bunu sağlayacak açıklığı (saydamlık) içermelidir. Bunun anlamı, ihaleye katılanların hepsini kapsayacak şekilde açık ve net kurallar konulmasıdır¹².

Ancak, kamu alımları için rekabeti sağlayacak saydamlık gerekli şart olmakla beraber bu şartın yanı sıra kamu alımları için harcanan kaynakların iyi yönetilmesi dolayısıyla bu işle uğraşan kamu görevlilerinin mesleki yeterliliklerinin tam olması gerektiği de ifade edilmektedir¹³.

Kamu alımları için Avrupa Birliği çerçevesinde ise, dört yönerge kabul edilmiştir. Bu yönergeler iş kontratları, mal tedarik kontratları, hizmet kontratları ile su, enerji, ulaşım ve telekomünikasyon sektörlerindeki kurumların alımları hakkındadır¹⁴. Bu konuyu basitleştirmek ve bu ilkelerin daha iyi uygulanmasını sağlamak amacıyla AB yakın zamanda kamu alımları üzerine olan yasalarını tekrar gözden geçirmiş ve iki ana direktif altında birleştirmiştir:

- 1- Klasik sektörler (hizmet, çalışma sektörü) ait direktif: Directive/2004/18/EC
- 2- Ulaşım, enerji ve su sektörlerini kapsayan kamu hizmetleri direktifi: Directive/2004/17/EC

Bu yönergeler neticesinde oluşan Topluluk müktesebatı aşağıdaki temel prensiplere dayanmaktadır¹⁵:

-Kamu alımları politikasının hedefi vergi ödeyenlerin parasının etkili bir biçimde idare edilmesini sağlamak ve kullanımının verimli olmasını garanti etmektir.

-Tüm taraflar, kararların 'eşit muamele' ve 'bozucu uygulamalardan uzak olma' esaslarına dayanmasını garanti etmesi ve de yasal düzenlemelerin ayrımcılığa karşı ve şeffaf nitelikte olması gerekmektedir.

- Alımlar hususunda bu prensip mal ve hizmet teklifi verenlere ulusal bir öncelik tanınmasını yasaklar.

¹² <http://www.euractiv.com.tr>

¹³ <http://www.euractiv.com.tr>

¹⁴ Bu ihalelerin yöntem ve süreci hakkında detaylı bilgi için bkz. www.ekoceceve.com.

¹⁵ <http://www.euractiv.com.tr>

- Alım politikaları ve uygulamalarının şeffaf ve bilginin de herkes tarafından erişilebilir olması gerekmektedir.

Yönergeler ve ele alınan bu prensipler uyarınca, ülkemizde ise, AB Hukukuna uyum amacıyla bu kapsamda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda değişikliklere gidilmiş, bu değişikliklerin uyum amacıyla tesis edildiği çeşitli maddelerin gerekçelerinde ifade edilmiştir.

AB standartlarını düzenlemeye yansıtma yönelik değişikliklerden önemlileri aşağıdaki şekilde özetlenebilir¹⁶:

- 1- 4734 sayılı Kanunda öngörülen eşik değerlerin Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü düzenlemelerine uyumlu hale getirilmesi
- 2- İhalden sonra işin gerçekleştirilmesi aşamasında idarenin öngöremediği durumların ortaya çıkması halinde, eğer iş, sözleşme bedelinin üzerinde belirli oranlar nispetinde olmak koşulu ile gerçekleştirilecek işin yaptırılarak bitirilmesi ve böylece yeniden ihaleye çıkma zorunluluğunun ortadan kaldırılması amacıyla Avrupa Birliği ülkelerinde öngörülen oranlarla paralellik sağlanması
- 3- Bilanço ibrazına ilişkin düzenlemelerin Avrupa Birliği kurallarına uyumlu hale getirilmesi
- 4- Avrupa Birliği direktifleriyle uyumlu enerji, su, ulaştırma, ve telekomünikasyon" sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların 4734 sayılı Kanun kapsamından çıkarılması öngörülmektedir
- 5- Savunma, güvenlik ve istihbaratla ilgili alımlara ilişkin istisnanın, Avrupa Birliği normlarına uygun olarak düzenlenmesi
- 6- Hizmet alımlarına ilişkin Avrupa Birliği direktiflerinde menkul kıymetlerin ve diğer finansal araçların ihracı, satışı, alımı veya transferi işlemleri ile Merkez Bankası hizmetleri kapsam dışında tutulması
- 7- Avrupa Birliği normlarına uygun olarak uluslararası tahkim kurallarına dayalı olarak çözülmesi gereken uyuşmazlıklarda idarelerin temsil ve savunmasına yönelik avukatlık hizmeti alımlarının ihale usullerine tabi olmaksızın doğrudan temin edilebilmesine imkan tanınması

¹⁶ www.ekocerceve.com.

8- İhalenin iptal edilme gerekçelerinin bütün istekliler yerine yazılı talepte bulunan isteklilere bildirilmesi (4964, 2003).

9- İhale sisteminin içine alternatif alım yöntemleri (elektronik ihale, dinamik alım gibi)

2.3. İdari Teşkilat

AB katılım süreci yaşayan ülkeler hukuki ve idari yapılarını birlik ölçütlerine göre yeniden düzenlemek zorundadırlar. Ancak, söz konusu değişikliklerin sebebin sadece AB ye girmek olduğunu düşünmek de pek doğru olmayabilecektir. Nitekim, AB uyum süreci dışında, küreselleşme ve rekabet süreci de geleneksel hantal bürokratik yapının değişmesi gerekliliğini doğurmuştur. Aslında sadece küreselleşme ve uluslararası rekabet değil, insanların beklentilerinin artması ve değişmesi, günümüz toplumunun artık bir bilgi toplumu olması gibi etkenler de bu süreçte rol almıştır¹⁷. Bu nedenle, ülkemizde hem merkezi idare hem de yerel yönetimler reformu yapılmıştır.

AB' nin federal bir yapı oluşturmak amacıyla olduğu, birliğe üye olan ülkelerden merkezi yönetim anlayışını terk ederek, temel konular dışında yetkilerin yerel yönetimlere devredilmesi istendiği düşünülürse¹⁸, bu kapsamda ülkemizdeki reformların da merkezi idarenin yetkilerinin azaltılması ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesi yönünde olduğu görülecektir.

AB Hukukuna uyum sürecinde yapılan ve yapılacak reformlarda şu konular hedef alınmaktadır¹⁹:

- *yönetim düşüncesinin idarenin toplumun ve bireylerin hizmetinde olduğuna dair bir düşünceye sahip olması
- *yönetimde birliğin sağlanması ve kamu kurum ve kuruluşları arasındaki yetki çatışmasının ortadan kaldırılması
- *toplumdaki değişimlerin dikkate alınarak gereksinimlerin karşılanması
- *katılımcılığa yer verilmesi

¹⁷ ÇOLAK, s. 333, 334.

¹⁸ ÇOLAK, s.331.

¹⁹ ÇOLAK, s. 340-350.

*birey ve hizmet odaklı bir yönetim sağlanması

*bürokrasinin azaltılması

Merkezi idare açısından yapılan reformlara bakılacak olursa, ilk bakışta göze çarpan merkezi idarenin bir kısım görev ve yetkilerinin yerel yönetimlere devredilmesidir. Merkezi idare açısından önemli sayılabilecek adım, 5227 sayılı Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun' dur²⁰. Kanun' un amacı, katılımcı, saydam, hesap verebilir, insan hak ve özgürlüklerini esas alan bir kamu yönetiminin oluşturulması; kamu hizmetlerinin adil, süratli, kaliteli, etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi için merkezî idare ile mahallî idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarının çağdaş kamu yönetimi ilke ve uygulamaları çerçevesinde belirlenmesi; merkezî idare teşkilâtının yeniden yapılandırılması ve kamu hizmetlerine ilişkin temel ilke ve esasları düzenlemektir (m.1).

Söz konusu düzenlemeye bakıldığında merkezi idare açısından yapılan reformun çerçevesini şu şekilde çizmek mümkündür:

1. Özel kişiler tarafından kamu hizmetlerinin görülmesinin sağlanması, idarenin bu sektörde sadece düzenleme, gözetim ve denetim görevi görmesi
2. Kamu hizmeti ve sosyal devlet uygulamalarının sivil toplum kuruluşları ile görülebilmesi, böylelikle idarenin yükünün hafifletilmesi ve gönüllülük esası gereği, birlik ve beraberlik duygularının artması, açık şeffaf yönetim, demokratikleşme ve hizmet kalitesinin artmasının sağlanması
3. Kamu hizmetlerinin ihtiyacın ortaya çıktığı en yakın idari birim tarafından karşılanması

Merkezi idare açısından diğer bir adım ise, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar Hakkında Kanun Tasarısıdır²¹. Tasarı, Bağımsız İdari Otorite²² olan;

²⁰ R.G. 15.07.2004, S. 5227.

²¹ Tasarı için bkz. <http://www.legalisplatform.net>.

²² ÇOLAK tarafından, "özerk idari kurum" kavramı tercih edilmekte iken, AKINCI, ULUSOY tarafından "bağımsız idari otorite" kavramı tercih edilmektedir. Bkz. ÇOLAK Nusret İlker, *Avrupa Birliği Uyum Sürecinde İdari Reformlar İngiltere ve Türkiye*, Ankara, 2005, s.400 vd.; AKINCI Müslüm, *Bağımsız İdari Otoriteler ve Ombudsman*, İstanbul, 1999; ULUSOY Ali, *Bağımsız İdari Otoriteler*, Ankara, 2003.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu' nu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu' nu, Kamu İhale Kurumu' nu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu' nu, Rekabet Kurumu' nu, Sermaye Piyasası Kurulu' nu, Telekomünikasyon Kurumu' nu ve Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu' nu konu almaktadır (m.2).

Bağımsız idari otoriteler, bazı görev ve hizmetlerin normal koşullarda genel idarenin görev sınırı içinde yer almakla birlikte, ulusal ve uluslararası sorunlar ve gelişmeler sonucunda genel idarenin görev alanından çıkarılması ve farklı bir yapılanma içerisinde yürütülmesi gereğinin yerine getirilmesi amacıyla oluşturulmuştur²³. Bu nedenle, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar Yasa Tasarısının amacı da, söz konusu kurumların görev alanının, organizasyon yapısının belirlenmesi (m.2) dolayısıyla hem diğer idari kurumlarla olan yetki karmaşası sorunu hem de kendi iç işleyişindeki sorunlarının kaldırılması yönünde belirlenmiştir.

Yerel Yönetimler bakımından ise, reformların en belirgin özelliği önceden de belirttiğim üzere, merkezi idarenin bir kısım yetkilerinin yerel yönetimlere devredilmesidir. Bu kapsamda, merkezi idarenin görevleri kanunlarla sayılırken ve sınırlı iken, sayılanlar dışındaki yetki ve görevler yerel yönetimlere devredilmiştir. Diğer bir ifadeyle kamu hizmet ve görevlerinde yerel yönetimler genel görevli idari birim olarak öngörülmekte, ancak görevlerini yerine getirmemeleri ve hizmetlerin ciddi bir biçimde aksaması ve kamu düzeninin bu durumdan olumsuz etkilenmesi durumunda merkezi idarenin (İçişleri Bakanlığının) devreye girmesi mümkün olmaktadır²⁴.

Bu doğrultuda Yerel Yönetimler Özerklik Şartından da bahsetmek gerekmektedir:

Avrupa Konseyi, 1981-1984 yılları arasında yerel idarelerin özerkliği ile ilgili bazı ilkeleri tartışmış ve bir karar tasarısı hazırlamıştır. "Yerel idarelerin güçlendirilmesi, özerkliklerinin savunulması, yerinden yönetim ve demokrasi ilkelerine dayanan bir Avrupa'nın kurulmasının temel koşuludur" görüşünden hareketle hazırlanan tasarı daha sonra "Özerklik Şartı" olarak Avrupa

²³ ÇOLAK, s.400.

²⁴ ÇOLAK, s.417,418.

Konseyi'nce kabul edilmiştir²⁵. Türkiye, Şartı 1988 yılında imzalamış, 1991 yılında da 3723 sayılı Kanun ile kabul edilmiştir²⁶.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, yerel yönetimlerin temel yetki ve sorumluluklarının anayasa ya da kanun ile belirlenmesi, bununla beraber, yerel yönetimlere kanuna uygun olarak belirli amaçlar için yetki ve sorumluluklar verilebilmesinin mümkün olması, yerel yönetimlerin yetki alanlarında tam takdir hakkına sahip olması, vatandaşa en yakın olan makamlar tarafından yetkinin kullanılması, yerel makamları doğrudan ilgilendiren tüm konulara ilişkin planlama ve karar alma süreçleri içinde, kendileriyle olanaklar ölçüsünde zamanında ve uygun biçimde danışılması gibi konuları ele almaktadır (m.6).

Anılan AB Hukuku İlkeleri doğrultusunda ve kamu hizmetlerinin yerinde görülmesi ve vatandaşa sunulması, demokrasinin bir gereği olan halkın yönetime katılımının ancak yerel yönetimlerin güçlendirilmesiyle sağlanabileceği görüşüyle de, Belediye, Büyükşehir Belediyesi ve İl Özel İdaresi Kanunları yeniden düzenlenmiştir²⁷. Söz konusu kanunlar AB' nin federal yapısına uygun düşmekte olup, tekil devlet olan ülkemiz açısından özellikle tasarı halleriyle uygun düşmemiştir. Zira, bu kanunlar yerel yönetimleri genel yetkili kılarken merkezi idareye özel yetkili kılmış olup, bu durum Anayasamızın 127. Maddesiyle de bağdaşmamaktadır. Örneğin, eğitimin İl Özel İdarelerinin yetkisi ve görevine bırakılması pek çok tartışmalara neden olmuştur²⁸.

2.4. İdari Usul ve Yönetime Katılma

AB Hukukuna uyum sürecinde sadece idari yapılanmaya ilişkin değil, hukuk alanına ilişkin reformlar da yapılmıştır. Bunlardan biri de, yönetimin açık ve şeffaf işlemlerini sağlayacak yasal düzenlemelerin tesisidir.

Yönetimin açık ve şeffaf olması, çağdaş bir yönetimin gereği olup, yönetime ait bilgilerin ve idarenin faaliyetlerinin herkese açık tutulması,

²⁵ <http://tr.wikisource.org>.

²⁶ R.G. 21.5.1991, S. 20877

²⁷ 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

²⁸ Bu konudaki detaylı bir eleştiri için bkz. YILDIRIM, s. 158-175.

isteyenlerin bunları görmesi, faaliyetlere tanıklık etmesi ile idarenin gizlisi/saklısı kalmayacak²⁹, böylelikle, bireylerin idareye karşı güvenleri artacaktır³⁰.

Nitekim, İdare, kamu hizmeti görürken kamu gücünü kullanması sonucu kişilerin hukuken korunmaya değer haklarına ve yararlarına olumsuz bir etkiye bulunmaktadır³¹. İdarenin söz konusu faaliyetlerinin hangi tür kurallara bağlı olarak gerçekleştirileceğine ilişkin bir genel düzenleme de bulunmaması da, faaliyetlerden etkilenen kişilerin idare karşısında korumasız kalmasına neden olmaktadır³².

İşte bu durum, idari usul kurallarının düzenlenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Zira, idarenin işlemlerinin, önceden belirlenmiş, herkes tarafından bilinen, belli kurallara bağlı kalarak yapılması ve bu şekilde kamu hizmetini yürütülmesi, idarenin hukuka bağlı kalmasını ve “Hukuk Devleti” ilkesinin gerçekleşmesini sağlayacaktır³³.

İdari usul, idareye uygulanacak bir usul olup³⁴, idarenin kararlarını oluşturmasında izlemesi gereken yol ve yordamların yer aldığı süreç olarak tanımlanmıştır³⁵. Bu kapsamda, idari usul kurallarının³⁶ belirlenmesi, yönetimde şeffaflık sağlayacak, idarenin hukuk sınırları içinde hareket etmesini sağlayacak, bireyler kendilerini güvende hissedecek, hizmet ve görevler etkin bir şekilde

²⁹ SEZER Yasin, “ ‘İyi İdare İçin’ Yönetimde ve Kamu İhalelerinde Açıklık (Şeffaflık)”, *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, S.26, Mart 2002, s.156.

³⁰ GÜRAN Sait, “Yönetimde Açıklık”, *İHİD, Sarıca’ ya Armağan*, Y.3, S.1-3, 1982, s.102. Ayrıca, GÜRAN, İdarenin faaliyetlerinin gözetim ve denetiminin, halkın temsilcilerine ve halkın kendisine açık tutulmasının demokrasinin bir gereği olduğunu ifade etmektedir. GÜRAN, s.103.

³¹ AKYILMAZ Bahtiyar, *İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü*, Ankara, 2000, s.63.

³² ODYAKMAZ Zehra, “İdari Usulden Beklediklerimiz”, *İdari Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler*, 17-18 Ocak 1998, ODYAKMAZ, s.2.

³³ AKYILMAZ, s.63.

³⁴ DURAN Lütü, “İdari Usul İlkeleri ve Kapsadığı Konular”, *İdari Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler*, 17-18 Ocak 1998, s.32.

³⁵ DURAN Lütü, s. 27.

³⁶ İdari usul kuralları, “somut ve kişiselleştirilmiş bir olaya ‘maddi hukukun’ uygulanma esası ve şartlarını gösteren kurallar” olarak tanımlanmıştır. AKYILMAZ, s.64.

sunulacak ve yargı kararlarına riayet edilmesini ve idari yargının iş yükünün azaltılmasını sağlayacaktır³⁷.

Önceden de ifade edildiği üzere, AB' nde, 28 Eylül 1977 tarihinde kabul edilen, İdari İşlemler Karşısında Bireylerin Korunması Hakkında Bakanlar Komitesi Tavsiye kararı idari usulü konu almakta, idari işlemlerden hakları etkilenen kişilere “dinlenilme hakkı tanınması”, “işleme ilgili bilgilere ulaşma hakkı tanınması”, “işlemlerin gerekçeli olması zorunluluğu” ve “işlemlerde, işleme karşı başvuru yolunun gösterilmesi” ilkelerini benimsemektedir³⁸.

Ayrıca, 11 Mart 1980 tarihinde kabul edilen İdari Takdir Yetkisinin Kullanılmasına İlişkin R(80) 2 sayılı Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararında da idari usulün ilkeleri ortaya konulmaktadır. Zira, bu karar, idarenin takdir yetkini nasıl kullanacağını ve bu yetkinin sınırlarını belirlemek suretiyle bireylerin haklarını güvence altına almaktadır. İdarenin faaliyetlerinin amacı kamu yararı olduğuna göre, takdir yetkisi kapsamında yürütülen faaliyetlerde öngörülen kamu yararı ve bu yarar karşısında yer alan bireysel yarar arasındaki dengenin sağlanması idari usul kurallarının varlığı ile mümkün olacaktır³⁹.

Karar' a göre⁴⁰;

Takdir yetkisini kullanan bir idari makam:

1. yetkinin verilmiş amacından başka amaç güdemez;
2. yalnızca somut olaya ilişkin öğeleri dikkate alarak nesnellığe ve tarafsızlığa uyar;
3. hakkaniyete uymayan ayrımcılıktan kaçınarak yasa önünde eşitlik ilkesini gözetir;

³⁷ ÇOLAK, s.514-520.

³⁸ Söz konusu tavsiye kararları ve AB' nin idari usul üzerindeki etkileri hakkında detaylı bilgi için bkz. ÇOLAK, s. 509-553.

³⁹ ALAN Nuri, “İdari Usul İle İdari Yargı Arasındaki İlişkiler”, *Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, “İdarenin Demokratikleşmesi Süreci Olarak Saydamlık”, 2008, Özel Sayısı, s.33,34.

⁴⁰ KARAHANOGULLARI Onur, “İdari Takdir Yetkisinin Kullanılmasına İlişkin R (80)2 Sayılı Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı” *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, cilt 45, sayı 1-4, (1996), sayfa 323-341, (İngilizce'den çeviri), <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/297/2722.pdf>.

4. işlemin amacıyla, kişilerin hakları, özgürlükleri veya menfaatleri üzerindeki olumsuz etkileri arasında bir denge sağlar;
 5. işlemi, her somut olaya göre belirlenen makul bir süre içinde yapar;
 6. genel idari direktifleri her olayın özelliklerini göz önünde tutarak istikrarlı bir şekilde uygular.
 7. Takdir yetkisinin kullanımını düzenleyen tüm genel idari direktifler alenidir veya ilgilinin istemi üzerine, işlemden önce veya sonra ilgiliye uygun bir biçimde ve yeterli içerikte bildirilir.
 8. Bir idari makam takdir yetkisini kullanırken, kişilerin haklarına, özgürlüklerine veya menfaatlerine zarar verecek şekilde bir genel idari direktiften ayrılırsa ilgili, kararın gerekçesinden haberdar edilir.
- Bu bilgilendirme, gerekçe işlemde belirtilerek veya ilgilinin talebi üzerine makul bir süre içinde yazılı olarak bildirilerek gerçekleştirilir.
9. Takdir yetkinin kullanıldığı işlem, bir mahkeme veya bağımsız bir kurulun hukuki denetime tabidir. Bu denetim, yerindelik ve hukukilik denetimi yapmaya yetkili bir idari makamın öndenetimi imkanını dışlamaz.
 10. Takdir yetkisi kullanılarak işlem yapılması için yasa da süre öngörülmediği durumlarda idarenin, işlemi makul bir süre içinde yapmaması, bu amaçla yetkili olan bir makamın denetimine tabi olabilir.
 11. Takdir yetkisinin kullanımını denetleyen mahkeme veya bağımsız kurulun işlevini gerçekleştirmek için gerekli bilgileri alma yetkisi vardır.

Avrupa Birliği' ne üye olmak için aday statüsünde bulunan ülkemizin, Birlik mevzuatıyla uyum sağlaması gerekliliği göz önünde bulundurulursa, söz konusu ilkeleri esas alan bir İdari Usul Kanununun hazırlanması gerekmektedir. İdari usulün ilkelerinin yaşama geçirilmesini sağlayacak olan İdari Usul Kanunu' nun hazırlanması ve yürürlüğe girmesi aşağıda belirtilen şu faydaları sağlayacaktır:

İdarenin demokratikleşmesi, şeffaflaşması⁴¹, böylelikle katılımcı bir yönetim anlayışı⁴²

⁴¹ ODYAKMAZ, s.2.

⁴² ÇOLAK, s.514,515.

Saydam idare anlayışı gereği, idarenin yaptığı işlemleri herkes önünde yapmasının sağlanması ve takdir yetkisini sınırlandırılması⁴³

İdari yargıya başvurmadan idare ve birey arasındaki uyuşmazlıkların anlaşma yoluyla giderilebilmesi⁴⁴, böylelikle idari yargının iş yükünün azaltılması⁴⁵

Usulde paralellik ve eşitlik ilkesinin gerçekleştirilmesi⁴⁶

Bireyin idari işlemlerdeki izlenecek usulü bilmesiyle kendini güvende hissetmesi⁴⁷

İdari makamların daha dikkatli ve düzenli olması, idarenin daha iyi denetim altında olması⁴⁸

Yargı kararlarına riayet edilmesini⁴⁹

Söz konusu yararların sağlanabilmesi için İdari Usul Kanununda bulunması gereken hususları şu şekilde özetleyebiliriz⁵⁰:

1. Takdir yetkisi verilirken, yetkinin amacının, ilgili hukuk sisteminin uygulamasına göre, yasanın metninden, başlığında, girişinden ya da gerekçesinden anlaşılır olması
2. Nesnellik ve tarafsızlık ilkesi, idarenin, takdir yetkisinin kullanımında, olaya ilişkin bütün ilgili öğeleri ve yalnızca bunları hesaba katması gerekliliğini de doğurmaktadır olduğundan, bu yükümlülüğü öngörecektir düzenlemeler bulunması (Örneğin, İdarenin, uygun belgelerin yardımı, ilgili kişilerden ve üçüncü kişilerden alınan bilgiler, uzman görüşleri somut olayda ilgili saydığı öğelere

⁴³ YAYLA Yıldızhan, "İdari Usul Kanunu ve İlkeleri", İdari Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler, 17-18 Ocak 1998, s. 17.

⁴⁴ ODYAKMAZ, s.2.

⁴⁵ ÇOLAK, s.517,518.

⁴⁶ ODYAKMAZ, s.2.

⁴⁷ ODYAKMAZ, s.3; ÇOLAK, s.515,516.

⁴⁸ AKYILMAZ, s.76.

⁴⁹ ÖZKAN Gürsel, "İdari Usul Kanununda Düzenlenmesi Gereken Genel İdari Usul İlkeleri", İdari Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler, 17-18 Ocak 1998, s.33, ÇOLAK, s.519.

⁵⁰ KARAHANOGULLARI Onur, "İdari Takdir Yetkisinin Kullanılmasına İlişkin R (80)2 Sayılı Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Tavsiye Kararı" , <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/297/2722.pdf>.

ulaşmak için gerektiğinde çaba sarf etmesi ve ilgili kişiye edinilen bilgilerden haberdar olma imkanı sağlaması gibi)

3. İdarenin karar alması için bir süre gösterilmesi, başka bir ifadeyle idarenin tesis edeceği kararlara ilişkin süre sınırlaması getirilmesi
4. Orantılılık ilkesine ilişkin düzenlemeler
5. Makul süreyi aşan bir biçimde beklemek durumunda kalan ilgili kişiye, idarenin hareketsizliğini bu amaçla yetkilendirilmiş bir makamın denetimine sunma imkanı
6. Mahkeme veya bağımsız kurulun, kararın dayanağı hakkındaki bilgilere giriş imkanını sağlayan ve idarenin bu tip bilgileri verme zorunluluğu

Belirtilen bu hususların, genel olarak bir idari usul kanunuyla hazırlanması gerekmektedir. Her ne kadar, idari usulü konu alan, yürürlükte olan yasal düzenlemelerimiz de mevcut ise de, bu düzenlemeler kanun koyucu tarafından bazı önemli konulara ilişkin olarak tesis edilmiştir⁵¹. Oysa, tüm idari faaliyet ve işlemlerde uygulanacak genel bir düzenleme bulunmayışı tehlike yaratmaktadır.

Ülkemizde ise bu düşünceden hareketle, Genel İdari Usul Kanunu çalışmaları yapılmış ve bu kapsamda ilk adım olabilecek 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu tesis edilmiştir⁵².

Bilgi edinme hak ve özgürlüğü, idarenin tek yanlı iradesiyle hukuk düzeninde yapacağı değişiklikler hakkında ilgili bireylerin, işlemin niteliği ve sonuçları hakkında bilgi alabilmesini sağlayan hak ve özgürlüktür⁵³. Bu hak ve özgürlük, yönetimde açıklığı sağlayan, bireyleri kamu hizmetlerinden yararlanan statüsüne yükselten, günışığında yönetimin en önemli unsurlarından biridir⁵⁴. Nitekim, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu da bu amaçla, bireylerin idari işlemlerden ve süreçleri hakkında bilgi edinmesini sağlamaktadır (m.1).

⁵¹ Kamulaştırma Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Vergi Usul Kanunu, Kamu İhale Kanunu gibi.

⁵² 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu 09.10.2003 tarihinde kabul edilmiş, 24.10.2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. R.G. 24.10.2003, S.25269.

⁵³ YILDIRIM Ramazan, "İdare Hukuku Açısından Bilgi Edinme Hak ve Özgürlüğü", **İdari Usul Kanunu Hazırlığı Uluslararası Sempozyumu, Bildiriler**, 17-18 Ocak 1998, s.227.

⁵⁴ ÖZAY İl Han, **Günışığında Yönetim**, İstanbul, 1996, s.1-6.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu' na göre, bu haktan herkes yararlanabilecek olup, Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı tüzel kişiler, isteyecekleri bilgi kendileriyle veya faaliyet alanlarıyla ilgili olmak kaydıyla ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, bu Kanun hükümlerinden yararlanabilecektir. Ancak, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yükümlülükleri saklıdır (m.4). Hakkın yükümlüsü ise, Kanun' un 2. ve 5. maddesinde de belirtildiği üzere, kamu kurum ve kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıdır.

Kanun' a göre, devlet sırrı, yargıya ilişkin konular, özel hayatın gizliliğine ilişkin bilgiler gibi bazı veriler hariç olmak üzere⁵⁵, kurum ve kuruluşların sahip oldukları kayıtlarda yer alan her türlü veriyi, bireyler ilgili idarelerden talep edebilecektir.

Talebin karşılanabilir olması için bilgi edinme başvurusu talebinde aşağıdaki unsurların bulunması gerekmektedir:

-başvuru sahibinin adı ve soyadı, imzası, oturma yeri veya iş adresi, başvuru sahibi tüzel kişi ise tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin imzasını ve yetki belgesini içeren dilekçe

-istenen bilgi veya belgenin bulunduğu kurum veya kuruluşa veya kişinin kimliğinin ve imzasının veya yazının kimden neşet ettiğinin tespitine yarayacak başka bilgilerin yasal olarak belirlenebilir olması kaydıyla elektronik ortamda veya diğer iletişim araçlarıyla yapılması

- istenen bilgi ve belgelerin açıkça belirtilmesi gerekmektedir (m.6).

Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan veya görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler. İstenen bilgi veya belge, başvuru alan kurum ve kuruluştan başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşa gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir (m.7).

Ayrıca, kurum ve kuruluşlarca yayımlanmış veya yayın, broşür, ilân ve benzeri yollarla kamuya açıklanmış bilgi veya belgeler, bilgi edinme başvurularına konu olamaz. Ancak, yayımlanmış veya kamuya açıklanmış bilgi

⁵⁵ Hakkın sınırı için bkz. 4982/m. 15-28.

veya belgelerin ne şekilde, ne zaman ve nerede yayımlandığı veya açıklandığı başvurana bildirilir (m.8).

Kurum ve kuruluşlar, başvuru sahibine istenen belgenin onaylı bir kopyasını verirler. Bilgi veya belgenin niteliği gereği kopyasının verilmesinin mümkün olmadığı veya kopya çıkarılmasının aslına zarar vereceği hâllerde, kurum ve kuruluşlar ilgilinin;

a) Yazılı veya basılı belgeler için, söz konusu belgenin aslını incelemesi ve not alabilmesini,

b) Ses kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları dinleyebilmesini,

c) Görüntü kaydıyla kaydı şeklindeki bilgi veya belgelerde bunları izleyebilmesini,

Sağlarlar.

Bilgi veya belgenin yukarıda belirtilenlerden farklı bir şekilde elde edilmesi mümkün ise, belgeye zarar vermemek koşuluyla bu olanak sağlanır. Başvurunun yapıldığı kurum ve kuruluş, erişimine olanak sağladığı bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden erişimin gerektirdiği maliyet tutarı kadar bir ücreti bütçeye gelir kaydedilmek üzere tahsil edebilir (m.10).

Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi on beş iş günü içinde sağlarlar. Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

Ancak, bilgi veya belgelere erişim için maliyet tutarı gerekmesi halinde, bu tutarın idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle on beş iş günlük süre kesilir. Başvuru sahibi on beş iş günü içinde ücreti ödemezse talebinden vazgeçmiş sayılır (m.11).

Kurum ve kuruluşlar, bilgi edinme başvurularıyla ilgili cevaplarını yazılı olarak veya elektronik ortamda başvuru sahibine bildirirler. Başvurunun

reddedilmesi hâlinde bu kararın gerekçesi ve buna karşı başvuru yolları belirtilir (m.12).

Ancak, istenen bilgi veya belgelerde, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler ile açıklanabilir nitelikte olanlar birlikte bulunuyor ve bunlar birbirlerinden ayrılabiliriyorsa, söz konusu bilgi veya belge, gizlilik dereceli veya açıklanması yasaklanan bilgiler çıkarıldıktan sonra başvuranın bilgisine sunulur. Ayırma gerekçesi başvurana yazılı olarak bildirilir (m.9).

Bilgi edinme istemi reddedilen veya zımnen reddedilen başvuru sahibi, yargı yoluna başvurmadan önce kararın tebliğinden itibaren on beş gün içinde Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz edebilir. Kurul, bu konudaki kararını otuz iş günü içinde verir. Kurum ve kuruluşlar, Kurulun istediği her türlü bilgi veya belgeyi on beş iş günü içinde vermekle yükümlüdürler (m.13).

Bireylerin talep ettikleri bilginin idare tarafından kendilerine verilmemesi halinde, yargı yoluna başvurusu da mümkündür. Fakat, Kurula başvurulması halinde, itiraz, başvuru sahibinin idarî yargıya başvurma süresini durdurur.

Diğer bir yandan, bu Kanunun uygulanmasında ihmali, kusuru veya kastı bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında, işledikleri fiillerin genel hükümler çerçevesinde ceza kovuşturması gerektirmesi hususu saklı kalmak kaydıyla, tâbi oldukları mevzuatta yer alan disiplin cezaları uygulanır (m.29).

Yukarıda yer alan düzenlemelerden de görüleceği üzere, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, idari usulün etkinliğinin sağlanması bakımından en önemli adımlardan biri olan bireylerin bilgi alma hakkını açıkça düzenlemiş ve teminat altına almıştır. Kanun, hakkın sahibini, yükümlüsünü tanımlamakta, bu hakkın kullanılmasının engellenmesi durumunda yargı yolunun açık olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca, hakkın gerçekleşmesini teminat altına almak için yargı yoluna gitmeden önce faaliyet konusu bilgi edinme hakkının sağlanması olan idari bir kuruma itiraz edilebilmesini ve hakkın gerçekleşmesini sağlamaya hizmet etmektedir.

Zira, Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, bilgi edinme başvurusuyla ilgili yapılacak itirazlar üzerine verilen kararları incelemek ve kurum ve kuruluşlar için bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin olarak kararlar vermek üzere oluşturulmuştur (m.14). Ayrıca, Kurul, bilgi edinme hakkının kullanılmasına ilişkin hususları düzenlemeye yetkilidir (Bilgi Edinme Hakkı

Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik m.25).

SONUÇ

Avrupa Birliği Hukuku' na uyum süreci ve küreselleşme gibi uluslararası akımların hukukumuz üzerinde etkili olup, İdare Hukuku mevzuatımızda bu etkiden payını almaktadır. Çalışmamızda ise Avrupa Birliği Hukukuna uyum sağlanması amacıyla İdare Hukuku mevzuatında tesis edilen yasal değişiklikler konu alınmıştır. Bu kapsamda göze çarpan önemli değişiklikler, idari teşkilat yapılanmasında, kamu alımlarında, kamu hizmeti ve idari usul konularında gerçekleşmiştir.

Ancak, günden güne değişen politikalar ve uluslararası gelişmeler bu değişikliklerin yeterli olmayacağı da göstermektedir. Zira, bilgi topluma geçiş, demokratikleşme sürecinin yansımaları bireysel özgürlüklerin önemini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, bireylerin haklarını güvence altına alan yeni yasal düzenlemeleri veya yasal değişikliklerin yapılması gündeme gelmektedir. Örneğin, idari usul konusunun detaylı olarak düzenlenmesi gerekmektedir. Zira, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, idari usule ilişkin düzenlemelerden ilki sayılmakla beraber, yeterli bir düzenleme değildir. İdari usule ilişkin tüm konuları ele alan çeşitli çalışmalar yapılmakla beraber, bu çalışmaların hiçbiri bugüne kadar kanunlaşmamıştır⁵⁶.

⁵⁶ Halihazırda ise, en yeni çalışma ise, Genel İdari Usul Kanunu Tasarısı adı altında Adalet Bakanlığınca yapılan çalışma olup, bu çalışma Bakanlık tarafından 15.09.2008 tarihinde Başbakanlığa gönderilmiştir. www.kgm.adalet.gov.tr.